

Základná škola s materskou školou Jozefa Murgaša, Horná 22, Šaľa

Plán činnosti školskej knižnice

školský rok 2019/2020

Vypracoval: Mgr. Soňa Slamková, Mgr. Angela Čizmadiová, školské knihovníčky
Dňa: 3. 11. 2019

Prerokované na pedagogickej rade:
Dňa: 14. 11. 2019

Schválil: PhDr. Rudolf Kuklovský, riaditeľ školy
Dňa: 14. 11. 2019

OBSAH:

1. Vymedzenie základných pojmov	3
2. Zákony a normy platné pre činnosť školskej knižnice	5
3. Plán činností školskej knižnice na školský rok 2019/2020	9
Záver	13

1. Vymedzenie základných pojmov

V tejto časti si popíšeme definície základných pojmov ako knižnica, školská knižnica, knižničný fond.

Podľa § 2 zákona č. 126 zo 6. mája 2015 o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. platného od 1. 7. 2018 je definícia knižnice nasledovná:

Knižnica je kultúrna, informačná a vzdelávacia inštitúcia, ktorá dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje, využíva a sprístupňuje svoj knižničný fond, poskytuje knižnično-informačné služby, napomáha uspokojovať kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby používateľov a podporuje ich celoživotné vzdelávanie, informačnú gramotnosť, tvorivý osobný rozvoj a jazykovú rozmanitosť.

Knižničný dokument je samostatne odborne evidovaná, spracovaná, uchovávaná, ochraňovaná a sprístupňovaná jednotka knižničného fondu bez ohľadu na jeho obsah a formu. Knižničným dokumentom je aj samostatný digitálny dokument, ktorým je elektronická kniha alebo elektronická periodická publikácia, ktorý zdigitalizovala knižnica alebo tento dokument získala v digitálnej forme prostredníctvom trvalého prístupového práva.

Knižničný fond je súbor všetkých knižničných dokumentov, účelovo vybraných, sústavne doplňovaných, uchovávaných, ochraňovaných a sprístupňovaných používateľovi.

§ 10 zákona č. 126 zo 6. mája 2015 o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. platný od 1. 7. 2018 definuje školskú knižnicu:

Školská knižnica je organizačný útvar základnej školy, gymnázia, strednej odbornej školy, konzervatória alebo školy pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

a slúži na informačné a dokumentačné zabezpečenie výchovy a vzdelávania a výchovno-vzdelávacích potrieb.

Školská knižnica dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje špecializovaný knižničný fond so zameraním najmä na potreby výchovy a vzdelávania.

Školská knižnica poskytuje knižnično-informačné služby najmä žiakom, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom školy. Môže byť prístupná iným používateľom v rozsahu a za podmienok určených zriaďovateľom knižnice.

Knižničný fond tvorí súbor vybraných, usporiadaných, spracovaných, uchovávaných a sprístupňovaných dokumentov v súlade s funkciami školskej knižnice. Výber a získavanie dokumentov má zodpovedať funkciám a úlohám školskej knižnice v konkrétnej škole.

Dokumenty, ktoré tvoria fond školskej knižnice majú:

1. Systematicky podporovať výučbu a učenie sa žiakov a prispievať k zvyšovaniu úrovne edukačného procesu.
2. Rozvíjať, podporovať a udržiavať u žiakov návyk a radosť z čítania, učenia.
3. Viest' ich k návyku využívania knižníc pre samovzdelávanie, pracovné a oddychové účely po celý ich život.
4. Vytvárať podmienky pre celoživotné vzdelávanie učiteľov.

2. Zákony a normy platné pre školské knižnice

Na školské knižnice sa vzťahujú nasledujúce zákony a vyhlášky, či iné právne predpisy:

Zákon č. 126 Z. z. zo 6. mája 2015 **o knižniciach** a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. platný od 1. 7. 2018. Zákon upravuje zriaďovanie a zakladanie knižníc, práva a povinnosti knižníc, práva a povinnosti zriaďovateľov knižníc a zakladateľov knižníc, knižničný systém Slovenskej republiky, rozsah a vykonávanie odborných knižničných činností, vyhlasovanie, evidenciu, ochranu, sprístupňovanie, dovoz a vývoz historického knižničného dokumentu a historického knižničného fondu.

Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 201/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie knižničných dokumentov a o revízii a vyradovaní knižničného fondu v knižniciach.

Smernica Ministerstva školstva Slovenskej republiky z 20. apríla 2006 č. 8/2006R o činnosti školských knižníc. Smernica o činnosti školských knižníc upravuje podrobnosti o zriaďovaní, zrušovaní, zlučovaní, činnosti a prevádzke školských knižníc. Obsah jej článkov je nielen v súlade so všeobecnými právnymi predpismi, s legislatívou platnou v oblasti školstva a knižničnou legislatívou, ale takisto rešpektuje princípy Manifestu UNESCO a IFLA o školských knižniciach.

Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach. Vo vyhláške sa uvádza spôsob vedenia odbornej evidencie, vyradovanie a revízia knižničného fondu vo všetkých knižniciach Slovenskej republiky, ktoré boli zriadené alebo založené podľa zákona o knižniciach.

Zákon č. 90/2005 Z. z. ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, resp. **Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2016/679.**

Zákon a Nariadenie upravujú:

- a) ochranu osobných údajov fyzických osôb pri ich spracúvaní,
- b) zásady spracúvania osobných údajov,
- c) bezpečnosť osobných údajov,
- d) ochranu dotknutých osôb,
- e) cezhraničný tok osobných údajov,
- f) registráciu a evidenciu informačných systémov,
- g) zriadenie, postavenie a pôsobnosť Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky.

Školská knižnica postupuje pri spracovaní osobných údajov používateľov knižnice podľa tohto zákona.

Horeuvedené právne normy týkajúce sa ochrany osobných údajov stanovujú rozsah osobných údajov čitateľov, respektíve ich zákonných zástupcov, ktoré môžu získavať a spracúvať subjekty tvoriace knižničný systém na účely poskytnutia knižnično-informačných služieb.

Zákon č. 561/2004 Z. z. o účtovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon upravuje:

- a) rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva;
- b) rozsah, obsah a preukázateľnosť účtovnej závierky.

V zmysle tohto zákona účtujeme knižničné jednotky.

Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Autorský zákon okrem iného ustanovuje v § 31 spôsob použitia diela knižnicou. V odseku 1 uvádza, že knižnica môže bez súhlasu autora vyhotoviť rozmnoženinu:

- ❖ diela z vlastných fondov, ak účelom vyhotovenia rozmnoženiny je uspokojenie požiadavky fyzickej osoby, ktorá ju použije na vzdelávacie účely alebo vedeckovýskumné účely výhradne v priestoroch knižnice;

- ❖ akéhokol'vek diela z vlastných fondov, ak účelom vyhotovenia rozmnoženiny je nahradenie, archivovanie alebo zabezpečenie originálu diela alebo jeho rozmnoženiny pre prípad straty, zničenia alebo poškodenia alebo ak ide o stálu zbierku.

Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Zákon upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám.

Zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon okrem iného určuje povinnosť predkladať štatistické údaje. Zberom a spracovaním štatistických údajov je v rezorte školstva poverený Ústav informácií a prognóz školstva v Bratislave. Školské knižnice vyplňali ročný Výkaz o školskej knižnici. Od roku 2009 budú vyplňať Výkaz o školskej a akademickej knižnici.

Zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento zákon upravuje organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej správy na úseku archívov a registratúr, organizáciu archívov, práva a povinnosti zriaďovateľa archívu, vlastníka archívneho dokumentu, prístup k archívnym dokumentom, ako aj práva a povinnosti pôvodcu registratúry. V zmysle tohto zákona školská knižnica archivuje prírastkový zoznam, zoznam úbytkov a iné evidencie v zmysle registratúrneho poriadku školy.

Metodické usmernenie pre školské knižnice k zákonu č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z.

Metodický pokyn pre školské knižnice k vyhláske Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 201/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie knižničných dokumentov a o revízii a vyradovaní knižničného fondu v knižniciach

3. Plán činností školskej knižnice na školský rok 2019/2020

Školská knižnica našej školy funguje od minulého školského roka cez knižnično-informačný systém.

Základnou funkciou školskej knižnice je **informačné zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu** a podpora informačných a čitateľských kompetencií žiakov a informačných kompetencií učiteľov. Medzi hlavné ciele na tento školský rok patrí **obnova knižničného fondu** dielami súčasnej literatúry pre deti a mládež.

V školskom roku 2019/2020 sa ďalej zameriame na:

- ❖ **využívanie školskej knižnice** ako centra rozvoja čitateľských zručností – rozvíjať schopnosti žiakov vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií
- ❖ **exkurzie** – návšteva mestskej knižnice počas vyučovania a počas pobytu v ŠKD
- ❖ **súťaže v čitateľských zručnostiach, recitačné, literárne súťaže** (Prečo mám rád Slovenčinu, prečo mám rád Slovensko, Hviezdoslavov Kubín, Šaliansky Maľko, Detský čin roka)
- ❖ **prezentácie, projekty a čitateľské aktivity** vlastná tvorba, besedy o prečítaných knihách, práca s encyklopédiami, internetom
- ❖ **práca s detskými časopismi** – oboznámenie žiakov s detskými časopismi (Vrabček, Maxík, Fifík) a **pracovnými zošitmi** zameranými na rozvoj matematickej a čitateľskej gramotnosti (Testovanie 5 Slovenský jazyk a literatúra, Hravá literatúra 5. – 9. ročník, Čitateľský denník a pod.)
- ❖ **príspevky do školského časopisu „Murgaško“** – vlastná tvorba žiakov.

V rámci školy sa zameriame na:

- ❖ využívanie možností daných školskou knižnicou počas vyučovania literatúry na vyučovacích hodinách **slovenského jazyka a literatúry ako aj ostatných predmetoch**.
- ❖ cieľom vyučovacích hodín je hlavne **osvojovanie si metód individuálneho štúdia pri práci s knihou**, ale i **pri práci so získanými informáciami** z internetových stránok so vzdelávacím obsahom.
- ❖ účasť na ďalšom **vzdelávaní pedagógov** organizovaných metodicko-pedagogickým centrom podľa plánu a ponuky vzdelávania.

- ❖ **využívanie dokumentov a edukačného materiálu** portálov www.statpedu.sk, www.minedu.sk, www.spgk.sk, www.mpc.sk, ktoré sú zamerané na zvyšovanie čitateľských kompetencií a zručností žiakov.
- ❖ **formovanie kladného vzťahu žiakov ku knihe a literatúre, organizovať súťaže v čitateľských zručnostiach a aktivity v školskej knižnici.**

Počas školského roka plánujeme organizovať rôzne akcie spojené s čítaním a návštevou knižnice:

- ❖ **Pasovanie žiakov 1.ročníka za čitateľov školskej knižnice** – slávnostné odovzdanie čitateľských preukazov.
- ❖ **Súťaž najaktívnejší čitateľ** – na začiatku školského roka vyhlásime súťaž a na konci školského roka vyhodnotíme, odmeníme žiaka, ktorý bude knižnicu, čo najviac využívať a navštevovať.
- ❖ **Súťaž „Záložka do knihy spája školy“**– v priestoroch knižnice budú mať žiaci možnosť načerpať inšpiráciu pre tvorbu záložiek. Vyhodnotenie najkrajších záložiek po jednotlivých ročníkoch.
- ❖ **Výstava záložiek** partnerskej školy z projektu Záložka do knihy spája školy – v priestoroch knižnice sa bude konať výstava záložiek, ktoré nám pošlú žiaci partnerskej školy z projektu Záložka do knihy spája školy, kedy sa žiaci oboznámia aj s informáciami, ktoré nám partnerská škola zašle.
- ❖ **Literatúra pre deti** – prednáška a prezentácia slovenských spisovateľov a ich tvorby – vyhľadávanie knižných titulov **pri príležitosti Medzinárodného mesiaca školských knižníc.**
- ❖ **Tematické čítanie** – Halloween, Vianočné príbehy, Veľká noc
- ❖ **Súťaž Čitateľský oriešok**
- ❖ **Rozvíjanie čitateľská gramotnosť v predmete anglický jazyk** – čítanie príbehov a knižiek v anglickom jazyku
- ❖ **Čitateľský maratón** – Marec - mesiac knihy
- ❖ **Projektové vyučovanie** – práca s encyklopédiami
- ❖ **Hlasné čítanie**
- ❖ **Návšteva divadelného predstavenia** – všetky ročníky

Na dosiahnutie lepších výsledkov žiakov **v oblasti čitateľskej gramotnosti v rámci školského klubu detí** sa uskutočňujú nasledujúce aktivity:

- ❖ výstavka rozprávkových kníh
- ❖ čítanie, ilustrácia a dramatizácia rozprávky podľa výberu
- ❖ práca s detskými časopismi
- ❖ návšteva divadelného predstavenia
- ❖ vlastná tvorba- súťaž
- ❖ burza kníh
- ❖ návšteva mestskej knižnice
- ❖ beseda o prečítanej knihe.

V rámci ŠKD sa dôraz kladie na:

- vytvorenie pozitívneho vzťahu detí k čítaniu, knihám
- využívanie didaktických hier, hlavolamov na zlepšenie úrovne čítania
- práca s neznámymi slovami – encyklopédie, slovníky
- formovať pozitívny vzťah ku knihám a čítaniu
- **viac času stráveného v rámci činnosti ŠKD v knižnici.**

Tento rok si ako špeciálny cieľ dávame počas hodín anglického jazyka **rozvíjať čitateľskú gramotnosť aj v cudzom jazyku** napr. počúvanie piesní, čítanie príbehov a knižiek v anglickom jazyku u žiakov I. aj II. stupňa.

V rámci aktivít zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti **na II. stupni sa kladie dôraz na:**

- tvorbu jazykových prejavov
- prácu s informáciami
- čitateľskú gramotnosť
- schopnosť argumentovať.

Aktivity v školskej knižnici:

- zapožičiavať predovšetkým beletriu
- vzbudzovať záujem besedami o nových tituloch literatúry pre deti a mládež
- umožniť využívanie čitateľského kútika v rámci výpožičných hodín a doplniť ho časopismi pre deti (zábavné i odborné)

Aktivity vyučujúcich SJL:

- ❖ **Medzinárodný deň školských knižníc** – zapojiť žiakov do vymýšľania námetov do súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice
- ❖ v súvislosti s Medzinárodným mesiacom školských knižníc zapojiť sa do česko-slovenského projektu – **Záložka do knihy spája školy**, ktorého cieľom je podpora čítania
- ❖ recitačná súťaž **Šaliansky Mat'ko** – príprava a realizácia školského kola, príprava súťaže na obvodné kolo – december 2019
- ❖ recitačná súťaž **Hviezdoslavov Kubín** – príprava a realizácia triedneho a školského kola, príprava víťazov na obvodné kolo - január 2020
- ❖ **beseda o knihe** – zameranie na výber, odporúčanie a hodnotenie kníh z pohľadu žiaka
- ❖ **výstava kníh** spojená s predajom
- ❖ **vlastná tvorba** - príprava prác do súťaží – Prečo mám rád Slovensko
- ❖ **vlastná tvorba** – prezentácie vlastných prác v rámci tried
- ❖ **práca s internetom** – vyhľadávanie informácií o detskej literárnej tvorbe, príprava projektov a realizácia výstavky
- ❖ **návšteva filmových a divadelných predstavení** s následným hodnotením diváckeho zážitku – priebežne počas celého školského roka

Záver

Školská knižnica začína tento rok plniť funkciu ako informačné, komunikačné a kultúrne centrum našej školy. Stáva sa moderným centrom pre výchovu a vzdelávanie našich žiakov v čase vyučovania, ale aj mimo vyučovania. Budeme sa preto snažiť vytvárať prostredie pre rozvoj čitateľských návykov u žiakov, podporovať kreativitu u detí a poskytovať príležitosti na uspokojovanie ich záujmov v oblasti čitateľskej gramotnosti.

V priebehu školského roka sa pokúsime, čo najlepšie viesť školskú knižnicu, aby bola pre deti inšpiratívna a zaujímavá. Zameriame sa na aktivity, ktoré majú u detí podporiť záujem o čítanie. A v závere roka si vyhodnotíme ako sa nám plánované aktivity podarili.

Plán činnosti školskej knižnice na školský rok 2019/2020 bol prerokovaný na zasadnutí pedagogickej rady dňa 14. 11. 2019.

Plán činnosti školskej knižnice na školský rok 2019/2020 nadobúda účinnosť pod č. j. ZŠMŠJMSA/2019/738 dňom jeho podpisu 14. 11. 2019.

V Šali, dňa 14. novembra 2019

.....
PhDr. Rudolf Kuklovský
riaditeľ školy